

เทศน์อบรมคณะวัดโพธิสมภรณ์ ณ ศาลาใหญ่วัดป่าบ้านตาด

เมื่อบายวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

## สังฆา ปาราชิก ไม่มีในพระอรหันต์

เจ้าคุณอุดรฯ เราไปตายที่ไหนไม่เห็นมาวันนี้ เรายังไม่สิ้นนะ เจ้าคุณอุดรฯ เรายัง  
แหลหะพูดที่วัดโพธิฯ ไปชำระคดี คดีนั้นชำระถึงสองวันไม่เสร็จ ลงกันไม่ได้เลย มีพระ  
ขวางโลกกีดขวางอยู่นั้น ประชุมลงกันไม่ได้ กระทั่งเจ้าคณะภาคมาก็ยังประชุมลงกันไม่  
ได้ ท่านเจ้าคุณใหญ่เรานี้ละ ท่านเลยเขียนจดหมายน้อยเท่านี้ละ ตอนนั้นรถยนต์ยังมา  
ไม่ได้ ถ้าหน้าฝนก็ติดน้ำ หน้าแล้งก็ติดทราย มาไม่ได้ ท่านเลยเขียนจดหมายแผ่นเท่านี้  
ละมาหาเราท่านเจ้าคุณนี้ เขียนย่อ ๆ ในฐานะเป็นกันเองว่า นิมนต์ไปดับไฟที่วัดโพธิฯ  
ให้ด้วย เวลานี้ไฟกำลังไหม้วัดโพธิฯ จะแหลลหะไปหมด ว่าเท่านั้นแหลหะ เรากี่  
ไปเลย ชำระถึงสองวันไม่เสร็จ วันที่สามเลยนิมนต์เราไปดับไฟวัดโพธิฯ ท่านว่าอย่าง  
นั้น เท่านั้นละเรากี่ไปเลย สะพายบาตรไปองค์เดียวเงียบ

ไปก็ขึ้นเวทีเลย ท่านสั่งพระไว้ทั้งวัด ท่านเจ้าคุณใหญ่เรานี้ เอา ที่นี้เรื่องราวทั้ง  
หลายก็มามากต่อมาก ประชุมกันถึงสองวัน จนกระทั่งเจ้าคณะภาคก็มายังไม่สำเร็จลง  
ได้เลย คราวนี้ก็ยังเหลือแต่อาจารย์มหาบัวองค์เดียว ที่จะมาชี้แจงเหตุผลกลไก่อะไรให้  
งานไฟไหม้วัดโพธิฯ นี้สำเร็จลงด้วยดี พระในวัดโพธิฯ เราให้ฟังเสียงท่าน ฟังเสียงผู้  
ใด ๆ มาสองวันแล้วไม่สำเร็จ วันนี้คอยฟังเสียงท่าน ท่านจะแสดงออกในแง่ใดมุมใดให้  
คอยฟังด้วยดีวันนี้ ท่านสั่งพระในวัดไว้หมดเลยว่า ให้ฟังท่านด้วยเหตุผลกลไกทุกอย่าง  
ด้วยดี

นี่เป็นเหตุที่เราจะได้พูดนะ วันนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดก็มา ข้าราชการใหญ่ ๆ มา  
หมด เพราะเป็นเรื่องใหญ่โตมากที่สุดที่เดียวระหว่างพระขัดแย้งกันไม่ลงกัน พระองค์ที่เคย  
ขัดแย้งนั้นละมันขวางโน้นขวางนี้อยู่ตลอด อยู่ไหนจนรู้จักดับจักปอดกันนั้นแหลหะ  
ว่างั้นเถอะ ที่นี้ไปพอถึงเวลาก็ขึ้นเวทีเลย ใส่กันเลยทันที เอา เรื่องราวอะไร ๆ ให้ว่ามา  
เรื่องราวต่างอยู่ยังงี้ เอา ให้ชี้แจงเหตุผลออกมา เราจะเป็นผู้ฟังทุกอย่างด้วยความ  
ความเป็นธรรม ชี้แจงเหตุผลออกมา เรื่องราวที่ไม่ลงกันเพราะเหตุใด ไม่ลงกันเพราะ  
เหตุผลกลไก่อะไร เอา ชี้แจงออกมา ชัดชัดต่อหลักธรรมวินัยข้อไหน ถือหลักธรรม  
วินัยเป็นเกณฑ์ ไม่ถืออะไรเป็นใหญ่ในโลกอันนี้ สำหรับพระเราถือพระธรรมวินัยเท่า  
นั้นซึ่งเป็นองค์แทนศาสดา ให้เราฟังเสียงศาสดาคือธรรมวินัย จากนั้นก็ชกกันเลย เอา

กันเลย เราเป็นผู้ทำหน้าที่คนเดียว เพราะท่านเหล่านั้นทำมาแล้วสองวันไม่สำเร็จ วันนี้ท่านมอบทุกสิ่งทุกอย่างให้เราทำ เราก็ไปทำจริง ๆ เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ไปก็ชักเหตุชักผลกัน เราเป็นผู้ชักเหตุชักผลเรื่องราวทุกอย่าง ๆ ตีลงรวมลง เอาถ้าเห็นด้วยแล้วให้พระทั้งวัดที่รวมประชุมวันนี้ให้ยกมือขึ้น ถ้าไม่เห็นด้วยให้ค้านขึ้นมา ในข้อสรุปของเราแต่ละข้อ ๆ เอากันจนกระทั่งว่าสาธุ ๆ ๆ เรื่อย ๆ ได้ ๔๕ นาที เป็นอันว่าลงกันได้ด้วยดี หาผู้คัดค้านไม่มีเลย เอา ใครยังขัดข้องตรงไหน เอาค้านขึ้นมา ขัดข้องที่เรื่องอาจารย์มหาบัวมาชี้แจงเหตุผลตามหลักธรรมหลักวินัย ขัดข้องตรงไหนให้ชี้แจงมา คัดค้านออกมา เจียบหมด ๆ ประกาศถึงสามครั้งเรียกว่าเจียบหมดแล้ว เป็นอันว่ายุติลงกันแล้วเหอ ลงกันแล้ว เรียบร้อยแล้ว ยุติลงเป็นเวลา ๔๕ นาที วันนั้นเอากันใหญ่แหละ

นี่ละที่จะได้พูดถึงเรื่องท่านเจ้าคุณเรา เจ้าคุณอุดรฯ นี่ตายแล้วเหอไม่มาเหอวันนี้ เพราะเหตุนี้เอง พอลงกันได้เรียบร้อยแล้วเราเหนื่อยก็แผ่สองสสิ่งนอน พระก็ไปนวดเส้นให้ ท่านเจ้าคุณเรานี้นิสัยดีมากนะเจ้าคุณอุดรฯ นี้ไม่เคยเห็นท่านดูใครเลย นิสัยเรียบร้อยมาตลอด พูดนิ่มนวลมาตลอด ที่นี้อยู่ ๆ ท่านนั่งอยู่ข้าง ๆ นี่ละ เราเหนื่อยมากเราก็แผ่สองสสิ่ง พระเณรไปนวดเส้นให้ ที่นี้อยู่ ๆ ท่านก็พูดขึ้นมาว่า ใครอยากเห็นฤทธิ์เห็นเดชของอาจารย์ของเรา ให้ไปดูเวลาขึ้นเวทที่วังนั้นนะ คืออาจารย์ของเราที่หลวงตาบัวนี่ละ ให้ไปดูเวลาขึ้นเวท ดูที่อื่นก็ไม่ถนัดชัดเจน ให้ไปดูเวลาขึ้นเวท จะได้เห็นฤทธิ์เห็นเดชกันชัดเจนบนเวทที่นั่นแหละ ท่านวังนั้นนะ

เราก็เลยดูไปเรื่องมันเสร็จมันแล้วไปแล้วมาอุ่นกินหาอะไรละ เราพูดแบบดูเลยเรื่องมันผ่านไปเรียบร้อยแล้ว นี่ก็จะเอาอะไรมากิน ของใหม่ ๆ มากิน แล้วเอาของเก่า ๆ มาอุ่นกินอะไร มันบูดมันเสียไปหมดแล้วนี่นะ ทางนั้นนี่ก็จะโต้ตอบอะไร ๆ ก็โต้ตอบแบบนั้นละ แบบนิสัยนิ่มนั้นแหละ ก็มันนำอุ่นกิน อุ่นกินวันยังค่ำก็เอร็ดอร่อยตลอดไป ก็ต้องอุ่นกินกันไปเรื่อย ๆ ท่านว่าอย่างนั้นนะ ท่านพูดนำฟังนะ พูดนิ่มนวลด้วย เจย มันนำอุ่นก็ต้องอุ่นกินวันยังค่ำ มันก็มีรสมีชาติ ท่านว่าอย่างนั้นนะ นี่พูดถึงเรื่องท่านเจ้าคุณองค์นี้ ท่านนิสัยดีมาก อ่อนโยนมากทีเดียว

กับท่านเจ้าคุณนี้ท่านก็ไม่เคยดูใคร แต่ต้องพูดตามความจริง รู้สึกว่าจะรององค์นั้นนะ นิมองค์นั้นเป็นที่หนึ่ง ในวัดโพธิสมภรณ์ท่านเป็นใหญ่ ทางนั้นเป็นใหญ่ทางมารยาท นิมยิ่งกว่านี้อีก พูดตรง ๆ อย่างนี้ภาษาธรรม เข้าใจไหม ท่านก็นิมอยู่แล้ว ถ้าไม่มีคู่แข่งท่านก็นิมนะ แต่เมื่อมีคู่แข่งนี้ท่านเอนเลยนะ เอนไม่เซล้มแหละ เอน ที่นี้จะเริ่มเทศน์ละที่นี้

เอาละวางไว้นั้นอย่ามายุ่งเวลาจะเทศน์ ประสาไม้เจียวอย่าเอามาขวางโลกเขา ไป มาขวางทำไม คนทั้งศาลาเขาไม่เห็นมีใครมาขวาง ท่านองค์นี้เอาวิเศษวิโสมาจากไหน มาขวางโลกนี้ ไป หนีลงไปเดี๋ยวนี้อย่ามาขวาง (หลวงตามेतตาด้วยครับ) อย่ามาขวาง โลกบอกแล้ว คำนี้เป็นมงคลแล้ว คำอันนี้ไม่เป็นมงคลจึงค้านกัน เข้าใจไหม ไป ออกไป เดี่ยวนี้อย่ามายุ่ง มันเป็นอย่างไพระองค์นี้นะ มันมาขวางโลกหาอะไร เขาเป็นมหามงคล ทั่วศาลานี้ มันมาขวางโลกหาอะไร บอกแล้วมันยังดื้อด้น นี่ตอบกันรับกันอย่างนี้เป็น ยังฟังซิชะกับความคิดด้านของคน

มันเป็นอะไรพระองค์นี้ มาจากวัดไหนนะ ไม่ฟังเสียงครูเสียงอาจารย์ มานี้มาหา ครูหาอาจารย์ เพื่อจะฟังคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ ทำไมไม่ฟัง พิจารณาซิ อยู่ตั้งกับ ตั้งกลบี่ใครก็อยู่ได้ตายได้ด้วยกันทั้งนั้น มาหาประโยชน์อะไร ซึ่งเวลานี้ไม่ต้องการอายุ ตั้งกับตั้งกลบี่ ต้องการให้คนเป็นคนดีทั้งนั้นนะที่มาวันนี้ ก็มีท่านเจ้าคุณใหญ่รอง สมเด็จท่านอุตสำหรับพยายามมา มาเพื่อความเป็นมหามงคลจากการได้ยินได้ฟัง ด้วย ความพร้อมเพรียงสามัคคีและความเคารพนับถือกัน นี่เป็นมหามงคลต่างหาก อันถือ ดอกไม้รูปเทียนมา นิมนต์ให้อยู่อายุตั้งกับตั้งกลบี่ มันชี้หมาอะไร มาอวดทำไม ใครอยู่ ได้ตั้งกับตั้งกลบี่ในนี้มีไหม มาหาอวดโลกขวางโลกทำไม ขวางธรรมทำไม นี่คำพูดขวาง ธรรมเข้าใจไหม

ธรรมพระพุทธเจ้าก็บอกว่า อนิจจา วต สงฺขารา อุปฺปาทวยธมฺมิโน อุปฺปชฺชิตฺวา นิรุชฺฌนฺติ เตสํ รูปสโม สุโข สังขารทั้งหลายไม่เที่ยง มีเกิดแล้วตายไป นั้นฟังซิ ไ้เราที่เกิดที่ตายอยู่เวลานี้ก็มี กำลังจะตายต่อไปข้างหน้าก็มี เราทั้งหลายก็ จะตายเช่นเดียวกันหมด สิ่งที่จะทำให้ดับความทุกข์ทั้งหลายนี้ก็คือ รูปสโม สุโข ความระงับดับเสียซึ่งสังขาร ที่พาให้เกิดให้ตายกองกันอยู่นี้โดยสิ้นเชิงเสียเท่านั้น เป็น สุขอันยิ่งใหญ่ นั้น ไปแปล อนิจจา วต สงฺขารา กินกล้วยเขามากก็หิวก็เค็รแล้วละยังไม่ รู้ มาขอให้อยู่ตั้งกับตั้งกลบี่อะไร มันขวางธรรมพระพุทธเจ้ารู้ไหม ธรรมพระพุทธเจ้า สอนไว้ เตสํ รูปสโม สุโข ระงับดับความเกิดตายนี้ มันตายมาตลอดอย่างนี้ ด้วยการแก้ไขกิเลสอวิชชาตัวสังขารพาให้เกิดนี้ต่างหากนี่นะ ให้พากันพิจารณา

มันขวางหน้าขวางหลังอะไร มันไม่ฟังหน้าฟังหลังอะไรพระเจ้าแท้ๆ มามีครูมี อาจารย์ มีวัดมีวา มีอุปัชฌาย์อาจารย์ ทำไมไม่ฟังเสียงครูเสียงอาจารย์ เอาภัยขวางโลก มาขวางทำไมขวางธรรมพระพุทธเจ้า ไม่ถูก ให้เข้าใจ ทำอย่างนี้ท่านว่าทำถูกแล้วหรือ ผมที่พูดอยู่นี้ผิดไปแล้วหรือ เอาไปพิจารณาซิ ถ้าว่าไม่ผิด ขวางมาทำไมหนักหนา บอก

หนหนึ่งสองหนยังไม่แล้ว ยังดันเข้ามาอีก เอาพานฟาดเอา ดีที่ไม่ได้ฟาดหน้าผาก พระองค์หน้าด่านนี้ ยังดิยงให้อภัยกัน มันเป็นยังงิพระองค์นี้ละ ทิฐิมานะจรดฟ้าไม่ฟัง เสียงครูบาอาจารย์แล้วฟังเสียงใคร เสียงครูบาอาจารย์เสียงธรรมเสียงวินัยคือเสียงองค์ ศาสดา ที่เป็นมхамงคลต่อโลกตลอดมาคือเสียงอรรถเสียงธรรม ไม่ใช่เสียงทิฐิมานะ ไม่ยอมฟังเสียงใครเลยอย่างนี้ใช้ไม่ได้ ให้จับอันนี้เอาไปพิจารณาละ หรือต่อไปจะต้อ ยิ่งกว่านี้อีก หือ พิจารณาซิ

วันนี้เป็นวันมхамงคลแก่พี่น้องชาวพุทธเรา ทางพระเจ้าพระสงฆ์มีครูบา อาจารย์ มีท่านเจ้าคุณรองสมเด็จพระสังฆราชวัดโพธิสมภรณ์เป็นหัวหน้ามาทางฝ่ายพระ และเป็นหัวหน้าทางฝ่ายประชาชนทั้งหลายด้วยมารวมกันเป็นจำนวนมาก จากหลายจังหวัดที่มารวมกันอยู่ที่นี่ เพื่อความเป็นสิริมงคล ความเป็นสิริมงคลเริ่มต้นมาจากความพร้อมเพรียงสามัคคีกันของพี่น้องชาวพุทธทั้งหลาย มีความเคารพครูบาอาจารย์ มีความเคารพนับถือพระเจ้าพระสงฆ์ผู้ทรงศีลทรงธรรม แล้วมาฟังด้วยความน้อมรับที่จะไปปฏิบัติตาม วันนี้จึงเป็นมงคล นาน ๆ จะมีทีหนึ่ง ที่เป็นอย่างนี้ไม่มีบ่อยนักนะ มีปีละครั้ง

นี่ก็ท่านเจ้าคุณรองสมเด็จพระสังฆราชท่านพญาตีโยมมานี้ ไม่ได้ถือว่าเราเป็นใหญ่อะไร ถือว่าศาสนานี้เป็นมхамงคล เป็นธรรมที่สูงสุดยอดเยี่ยมอยู่แล้วมาแต่กาลไหน ๆ เฉพาะ พุทธศาสนาของเรานี้ก็องค์พระสมณโคดม ๒๕๐๐ กว่าปีมาแล้วที่ล่วงมา นี่ถือเป็นมхамงคล จิตใจของพี่น้องทั้งหลายน้อมรับพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ แล้วก็น้อมรับครูบาอาจารย์ด้วยความพร้อมเพรียงสามัคคีกัน จึงได้มาในสถานที่นี้เป็นจำนวนมากมาย เราดูเอาศาลาหลังนี้ธรรมดาก็ว่ามันยาวมันกว้างได้กิโลสองกิโล แต่วันนี้แน่นไปหมด เราเดินมาตามทางเราเห็นมันแน่นไปหมดที่ศาลานี้ จะว่าหยอกเล่นหรือตลกอะไรก็แล้วแต่เถอะ เราเดินโผล่หน้าเข้าไปใกล้ ๆ พวกโยมพวกแม่ออกนั้นละ ที่นี้มันคับแคบที่ศาลานี้มันคับแคบ นูนกลางทุ่งนามันกว้างขวาง พวกมันไปนั่งอยู่กลางทุ่งนาโน่น ว่าแล้วก็มา

คือมันคับแคบ มากต่อมากด้วยความพร้อมเพรียงสามัคคีกัน วันนี้จึงเป็นวันมхамงคลแก่เราทั้งหลาย พระเจ้าพระสงฆ์ต่างท่านต่างมาจากทุกทิศทุกทาง โดยถือหลักธรรมคือศาสดาองค์เอก ได้แก่พระธรรม พระวินัย นี่คือศาสดาของเราทั้งหลายที่ติดตัวของพระของโยมมา เฉพาะอย่างยิ่งติดตัวของพระ คือศีลสมบัติ ได้แก่สมบัติอันล้ำค่า คือศีลเป็นสมบัติของเรา สมาธิสมบัติ สมบัติอันยอดเยี่ยมคือจิตเป็นสมาธิ ด้วยการอบรมจิตตภาวนาให้มีความสงบร่มเย็น จิตที่เคยว่าวุ่นวุ่นขนาดไหนก็ตาม

จิตตภาวนาเป็นทำนบใหญ่กันไว้ได้ให้อยู่ในความสงบเย็นก็ผ่องใส กันเขื่อนใหญ่ไว้แล้ว คือสมาธิกันเอาไว้ ความฟุ้งซ่านรำคาญก็ค่อยนอนกันลงไป ๆ จิตใจมีความสงบเย็น นี้เรียกว่าสมาธิสมบัติ

ปัญญาสมบัติ คือพินิจพิจารณาใคร่ครวญธาตุชั้นธของตน ตามที่พระพุทธเจ้าประทานงานอันเลิศเลอให้แล้วว่า เกสาคือผม โลมาคือขน นขาคือเล็บ ทันตาคือฟัน คือเขี้ยว ตโจคือหนังหุ้มห่อกระดูกอยู่นี้พองามตา มารวมกันได้ นี่คืองานอันเลิศเลอของพระผู้จะบุกเบิกจากขวากจากหนาม จากความเกิดแก่เจ็บตายตายกองกันจมอยู่ในกองทุกข์นี้ไปได้ เพราะวิชาความรู้เครื่องมือที่ทันสมัยที่พระพุทธเจ้ามอบให้ ๕ ประการ เป็นเบื้องต้นก่อน คือ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง โลกติดอันนี้แหละ ภูเขาทั้งลูกไม่ติด มันจะสูงขนาดไหนขึ้นหัวมันไปเลยภูเขา ไม่มีอะไรสูงยิ่งกว่าฝ่าเท้าของมนุษย์เราสัตว์เรา ภูเขาจะสูงขนาดไหนฝ่าเท้าขึ้นเหยียบได้อย่างสะดวกสบายไม่ติด ภูเขาทั้งลูกไม่ติด ที่มาติดก็มาติดภูเรานี้แหละ ว่าคนนั้นสวย คนนี้งาม เขางาม เรางาม เขาสวย เราสวย ติดอันนี้แล้วภูเขาทั้งลูกเป็นเรื่องเล็กน้อย ภูเรานี้สำคัญนะ มาติดภูเรานี้ละ ต่างคนต่างติดอยู่นี้ ตายก็ตายกองกันอยู่นี้

สำหรับพระเราผู้ที่ตามเสด็จพระพุทธเจ้าให้ทันแล้ว ให้เอาเครื่องมือ ๕ ประการ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ บุกเบิกเข้าไปในสกลกายของตัวเองและของสัตว์โลกมากน้อยเพียงไร ให้พิจารณาเกสา ถ้าจิตยังไม่สงบ จะเอาเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เป็นคำบริกรรมภาวนาจนจิตสงบเย็นลงได้ก็ได้ ในเบื้องต้นเป็นสมถกรรม เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เรียกว่าตจปัญจกกรรมฐาน แปลว่า กรรมฐานมีหนังเป็นที่ทำให้พิจารณาอันนี้ให้ละเอียดลออ

ตอนต้นเรายังพิจารณาอันนี้ยังไม่ได้ให้ถือเป็นสมถกรรม เอาอารมณ์แห่งธรรมทั้งห้าข้อนี้แหละ ใคร่คิดใจในอารมณ์ใด เช่น เกสา ๆ ใช้เป็นคำบริกรรมดูผมเจ้าของ ดูขนดูเล็บเจ้าของ ดูฟันเจ้าของ จดจ่ออยู่ที่ฟัน จดจ่ออยู่ที่หนังเจ้าของเสียก่อน จดจ่อเพ่งอยู่ในนี้เป็นคำบริกรรม ตโจ ๆ พิจารณาตโจจนจิตมีความสงบแล้วก็แยก เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี้ออกเป็นวิปัสสนา พิจารณาแยกธาตุแยกชั้นธแยกสัดแยกส่วน แยกเขาแยกเรา แยกผมแยกขนแยกเล็บแยกฟันแยกหนังออกไป ขนก็ถอนออกไป ผมถอนออกไปหมด เล็บ ฟันถอนออกไปให้มีตั้งแต่เหงือกเปล่า ๆ ฟันนี้อย่าเอาฟันปลอมมาใส่ นะ ให้มีตั้งแต่เหงือกเปล่า ๆ ฟันไม่มีก็เอา มีแต่หนังก็พิจารณาหนังลงไปซิที่นี้

นี่ละที่ได้แยกออกไปเป็นวิปัสสนา แยกดูเนื้อดูหนังทั้งเขาทั้งเราทั่วแดนโลกธาตุ ไม่มีใครยิ่งหย่อนกว่าใคร เหมือนกันหมด ติดก็ติดแบบเดียวกัน เรียกว่าติดภูเรา แล้ว

พิจารณาภูเรานี้ แยกสันปันส่วนออกไปเป็นสัดเป็นส่วน เป็นอสุภะอสุภัง นำเน่าน้ำหนองเต็มอยู่ในโครงกระดูกของมนุษย์เราและสัตว์ทั้งหลายนี้แหละ นี้เรียกว่าปัญญาพิจารณาทางด้านกรรมฐานสำหรับพระเรา ที่จะบุกเบิกตนให้ถึงมรรคผลนิพพาน ให้เอาอันนี้เป็นเครื่องมือบุกเบิกไป พิจารณาแยกธาตุแยกชั้นด้วยวิปัสสนาญาณ คือความรู้อันละเอียดแหลมคมของปัญญา แยกแล้วแยกเล่า พิจารณาแล้วพิจารณาเล่า เหมือนเขาคราดนา คราดกลับไปกลับมาไม่นับเที่ยว คราดจนมีความชำนาญ พิจารณาหลายตลบทบทวนแล้วจิตจะค่อยสว่าง เห็นผมเป็นผมเท่านั้น ขนเป็นขน เล็บเป็นเล็บ ฟันเป็นฟันเท่านั้น หนังเป็นหนังเท่านั้น ไม่เลยจากหนังไปหาสัตว์หยาบบุคคลที่ไหน มีหนังเท่านั้น

หนังสัตว์ทั้งหลายก็มี หนังรองเท้าที่เราเหยียบมานี้ก็มี ไม่ติด แต่หนังคนหนังสัตว์ที่อยู่กับตัวคนทำไมมันติดเพราะเหตุไร หนังประเภทเดียวกัน เอา แยกออก นี้เรียกว่าปัญญาทางวิปัสสนา แยกออก ๆ แยกหลายครั้งหลายหน ถืออันนี้เป็นการเป็นงานเหมือนเขาคราดนาตลบทบทวนหลายครั้งหลายหน จนมูลคราดมูลไถแหลกละเอียดควรแก่การปักดำเขาก็ปักดำกัน อันนี้ก็เหมือนกันทางวิปัสสนาพิจารณาธาตุชั้นธัญจนแหลกละเอียด แหลกละเอียดลงไป

พิจารณาเรื่องอสุภะก็เต็มตัวเขาตัวเรา พิจารณาไปเรื่องไหนก็ป่าช้าผีดิบ ก็ดิบทั้งเขาทั้งเรา ตายแล้วก็แบบเดียวกันทั้งเขาทั้งเรา ผีดิบผีแห้งมันอยู่ในตัวของเราทุกคน นี้เรียกว่าพิจารณากรรมฐาน พระลูกพระหลานทั้งหลายรู้จักกรรมฐานใหม่บวชมาจนกระทั่งปานนี้ หรือรู้แต่ข้าวต้มขนม เมื่อเข้าไปบิณฑบาตได้ข้าวต้มขนมมากินแล้วนอนหลับครอก ๆ แล้วคึกคะนองนั้นหรือ ให้พิจารณาตัวของเราซิ นี้ละเรื่องกรรมฐานพิจารณา จากนั้นก็พิจารณาจนกระทั่งร่างกายนี้แหลกละเอียดไปด้วยความชำนาญชาญของสติปัญญา

พิจารณาอะไรรอบโลกธาตุนี้ก็เต็มไปด้วยสิ่งเหล่านี้ทั้งนั้น ไม่มีอะไรเป็นของเลิศของเลอวิเศษวิโสที่ไหน ว่าดีว่าดีว่าเจริญรุ่งเรือง มันมีแต่กองกระดูกทั้งนั้น จะเอาอะไรมาเจริญเลิศเลอพอจะให้ติดให้พันมัน นี้ละปัญญาสอดเข้าไปส่องเข้าไปแล้วปล่อยอุปาทานความยึดมั่นถือมั่นเข้ามา หดย่นเข้ามา ๆ จนกระทั่งร่างกายแหลกละเอียดแล้วเข้าไปหาจิตอันเดียว ร่างกายอสุภะอสุภังแหลกละเอียดเข้าไปแล้วติดเข้าไปหาจิต จิตเป็นอสุภะอสุภัง พิจารณาจิตนี้แตกกระจายออกไป ร่างกายหมดความหมาย นี้ผ่านไปได้สำหรับผู้พิจารณาทางด้านวิปัสสนา ผ่านอสุภะอสุภังร่างกายนี้ไปได้แล้ว ราคะตัณหาหมดไปในตอนนี้ จากนั้นก็เป็นนามธรรม

นี่เราพูดถึงเรื่องวัตถุ เกสา โลมา ขึ้นก่อน เบิกอันนี้เข้าไปหมดสภาพแล้ว ด้านวัตถุทั้งหลายหมดสภาพด้วยการพิจารณาละเอียดล่อ ปล่อยวางโดยสิ้นเชิง ราคะ ตัณห์มันจะยกทัพมาจากไหนพึ่งไปหมดไม่มีอะไรเหลือ ถ้างงพิจารณานี้แยกธาตุแยกชั้นธรรมเป็นอสุภะอสุภัง เป็นความละเอียดล่อเข้ามาสู่จิตใจอันเดียว ใจเป็นตัวอสุภะอสุภัง ใจเป็นตัวโกหกหลอกลวงตัวเอง ไปวาดภาพนี้ขึ้นมาสวยงาม วาดภาพนี้ขึ้นมาไม่สวยงาม หลอกตนเองอยู่วันยังค่ำๆ เมื่อปัญญาพิจารณาแล้ว อันนั้นไหลเข้ามาๆ สู่ใจ ใจเป็นตัวโกหก ใจเป็นตัวยุทธอสุภะอสุภังไม่สวยไม่งาม ใจเป็นตัวยุทธคือความสวยความงาม ใจนี้ตัวหลอกลวงๆ ที่นี้อสุภะอสุภังทั้งหลายแตกกระจายกระจายออกไป มารวมอยู่ที่ใจแห่งเดียว

ใจเป็นอสุภะอสุภัง ใจเป็นตัวปาเข้าตีตีบ ใจเป็นผู้หลงตัวเองต่างหาก พิจารณาตรงนี้ปล่อยตรงนี้อีก พอปล่อยตรงนี้แล้วเรื่องราคะตัณหาหมด หมดเข้าไปโดยลำดับ จนกระทั่งหมดโดยสิ้นเชิง เหลือแต่นามธรรมล้วนๆ รูปธรรมคือ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ หมดปัญหาไปทางด้านวิปัสสนาปัญญาด้วยการพิจารณาละเอียดล่อ ปล่อยวางได้หมดแล้ว จากนั้นก็เหลือแต่นามธรรม เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อยู่ในชั้น ๕ นี้แหละ พิจารณาเวทนา ความสุข ความทุกข์ มันเกิดมาจากไหน มันเกิดขึ้นมาจากใจ เกิดแล้วดับๆ ให้เห็นกลมาของมัน เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ความจดความจำ จำแล้วลืมไปๆ มีแต่เกิดกับดับๆ ทบทวนเข้าไป ไหลเข้าไปหาใจ นี่ละเรื่องการพิจารณาวิปัสสนาให้ท่านทั้งหลายจำเอาไว้ ไหลเข้าไปหาใจ สุดท้ายมีแต่นามธรรมเกิดจากใจแล้วดับที่ใจ อวิชชาอยู่ตรงนั้น อวิชชาตัวให้หลงความคิดความปรุงของตนเอง อยู่ที่ตรงนั้น เวลาพิจารณาทบทวนหลายครั้งหลายหน มันก็เข้าออกเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ เข้าไปถึงอวิชชา อวิชชาถอนพรัดขึ้นมาหมดโดยสิ้นเชิง กรรมฐานทั้งห้า หรือกรรมฐานใดๆ ก็ตามหมดโดยสิ้นเชิง เมื่ออวิชชาอันเดียวที่เป็นขวากเป็นหนาม กว้านสัตว์ทั้งหลายเข้ามาเผาอยู่ในป่าช้าตีตีบตีบแห่งนี้ หมดโดยสิ้นเชิงไม่มีเหลือ ตั้งแต่บัดนั้นไปกรรมฐานไม่มีในจิตที่บริสุทธิ์ที่สุดส่วนแล้ว

กรรมฐานเหล่านี้เป็นทางก้าวเดินเพื่อพระนิพพาน เมื่อจิตถึงขั้นบริสุทธิ์วิมุตติถึงพระนิพพานแล้ว กรรมฐานซึ่งเป็นทางเดินหมดลงโดยสิ้นเชิง กรรมฐานไม่มีในจิตของท่านผู้บริสุทธิ์แล้ว ที่ไม่บริสุทธิ์นั้นก็เอากรรมฐานนี้เป็นทางก้าวเดินไป เพราะจิตติดอันนี้ เมื่อจิตได้ถอดถอนจากอันนี้ไปแล้ว จิตจะปล่อยสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เข้ามาถึงขั้นบริสุทธิ์เป็นวิมุตติพระนิพพานหรือเป็นธรรมธาตุ กรรมฐานทั้งหลายที่เคยพิจารณามาหมดลงโดยสิ้นเชิง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสมมุติทั้งมวล นิพพานหรือธรรมธาตุไม่ใช่

สมมุติ ถึงที่สุดแห่งความเกิดแก่เจ็บตาย ถึงที่สุดหมดทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว จึงไม่มีกรรมฐานใด ๆ ติดใจของท่านผู้บริสุทธิ์สุดส่วนแล้วคือธรรมชาติ

นี่ละกรรมฐานหมดโดยสิ้นเชิงในตอนนี่ นี่เรียกว่าเป็นทางเดิน พอถึงขั้นนี้แล้วหมด ไม่มีละกรรมฐานใดที่ไปติดใจของท่านผู้บริสุทธิ์ เกสา โลมา นี่ก็เป็นทางก้าวเดินหรือเป็นเครื่องมือบุกเบิก เมื่อเสร็จสิ้นงานการทั้งหลายแล้วเครื่องมือก็ปล่อยวางไว้ตามความจริง เหมือนเขาทำงานทำการ เมื่อเสร็จสิ้นการงานเรียบร้อยแล้ว เครื่องมือเขาก็เก็บกันรักษากันเป็นธรรมดา นี่ก็เหมือนกัน เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ซึ่งเป็นเครื่องมือทำงาน เครื่องบุกเบิกกิเลสทั้งหลาย เมื่อกิเลสสิ้นเสร็จลงไปแล้ว เครื่องมือทั้งหลายเหล่านี้ก็ปล่อยวางไว้ตามเป็นจริง กรรมฐานก็อยู่กับใจนี้แหละ แต่ใจไม่ยึดไม่ถือ กรรมฐานจึงไม่มีแก่ใจ ใจไม่ยึดไม่ถือกรรมฐาน ต่างอันต่างอาศัยกันอยู่ จิตที่บริสุทธิ์ก็อยู่ในเรือนร่างแห่งกรรมฐานนี้แหละ แต่ไม่ติดกรรมฐาน

เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ของพระอรหันต์กับปุถุชนมีเหมือนกัน แต่ท่านไม่ติด ท่านเป็นจิตวิมุตติหลุดพ้นเรียบร้อยแล้ว นั้นแหละเป็นผู้พ้นแล้วจากกรรมฐานทั้งหลาย พ้นแล้วจากโทษทั้งปวง เอา พุดให้เต็มย่น ไม่มีใครพุดหลวงตาบัวองค์เดียวเป็นผู้พุด เมื่อหลุดพ้นจากสมมุติโดยประการทั้งปวงแล้ว สังฆาทิเสส ปาราชิก ไม่มี อาบัติอาจีทุกอย่างที่จะเข้าไปติดใจของพระอรหันต์ไม่มีเลย เพราะเหล่านี้เป็นสมมุติทั้งหมด จิตนั้นเป็นจิตวิมุตติหลุดพ้นไปแล้ว ยังเหลือตั้งแต่ธาตุขันธ์ที่เป็นสมมุติด้วยกันครองกันอยู่ จึงต้องรักษาภิรียมารยาทอันสวยงามให้พอเหมาะพอสม

ทั้งฝ่ายศาสนาก็ยอมรับ ทั้งฝ่ายประชาชนก็ยอมรับ สังคมยอมรับกันด้วยมารยาทของผู้มีศีลธรรม ทั้งผู้ที่มีกิเลส ทั้งผู้ที่สิ้นกิเลสแล้ว มารยาทที่จะรักษาธาตุขันธ์นี้มีเสมอกัน ท่านรักษากันไปเพียงนั้น แต่ที่จะให้ท่านมาเป็นสังฆา ปาราชิก หมด สุดวิสัยแล้วที่จะเป็นไปได้ ท่านครองชั้นธออยู่ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ชั้นธอนี่ก็ต้องปฏิบัติแบบโลกเขาปฏิบัติกัน เราเป็นพระก็ปฏิบัติแบบพระสมบุรณ์แบบตามเดิม โลกเขาก็เป็นโลกเขาตามเดิม ส่วนจิตบริสุทธิ์หลุดพ้นไปแล้ว ไม่มีโทษมีภัย ไม่มีกรรมอันใดที่จะเข้าไปติดจิตที่บริสุทธิ์แล้ว

เพราะฉะนั้นจึงว่า สังฆาทิเสส ปาราชิก เป็นโทษที่หนักที่สุดในวงสมมุติ กิเลสสลัดปิดขาดสะบั้นลงไปแล้วเป็นคนละฝั่ง เป็นนิพพาน เป็นธรรมชาติแล้วหมดโดยสิ้นเชิง เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นสมมุติ สังฆา ปาราชิกเป็นสมมุติ ความหลุดพ้นนั้นเป็นวิมุตติหลุดพ้นแล้วครองชั้นธออยู่ ที่เป็นสมมุติก็คือชั้นธอ ชั้นธอนี้ต้องรักษาไว้จนถึงกาลเวลา เพศของพระรักษาภิรียมารยาท ความประพฤติปฏิบัติของพระให้อยู่ในศีลในธรรมจน



กระทั่งถึงวันนิพพานก็สิ้นสุดไป หมดทั้งโลกทั้งธรรมอยู่ด้วยกัน ชาติ सबันไปหมดแล้ว วิมุตติหลุดพ้นโดยสิ้นเชิง

นี่ละภาคปฏิบัติพูดให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เราพูดมานี้ถอดจากหัวใจมาพูดนะ เรื่องธาตุเรื่องขันธอยู่ด้วยกันก็จริง แต่จิตไม่มีในนั้นแล้ว ผ่านไปหมดโดยสิ้นเชิง ว่ารักว่าชอบว่าอะไรก็พูดไปตามกิริยาของสมมุติที่มีอยู่ในขันธทั้งของเขาของเราเท่านั้น ที่จะให้มาเป็นมลทินมัวหมอง ให้ไปตกนรกอเวจีอย่างโลกทั้งหลายเป็นกัน อย่างผู้มีกิเลสอย่างเดียวกันตกกันไม่มี จิตของท่านผู้บริสุทธิ์วิมุตติหลุดพ้นไปแล้วโดยสิ้นเชิง ท่านผู้นี้ครองแต่ขันธ ครองแต่ความสวยงามตามสังคมยอมรับทั้งฝ่ายพระฝ่ายฆราวาส พระก็ปฏิบัติตามหน้าที่ของพระสมบุรณ์แบบไปโดยลำดับจนกระทั่งวันนิพพานเท่านั้น ฆราวาสก็ปฏิบัติไปตามฆราวาส นี่คือการปฏิบัติกรรมฐาน ถึงจุดสุดท้ายไม่มีอะไรเหลือแล้ว

คำว่า อตฺตา กิตี อนตฺตา กิตี เป็นทางก้าวเดินเพื่อพระนิพพาน เมื่อก้าวเดินผ่านพ้นสุดท้ายไปแล้ว อันนั้นคือพระนิพพาน อันนี้คือไตรลักษณ์คือทางเดิน จึงเป็นคนละฝั่ง ให้พากันเข้าใจอย่างนี้ อย่าพากันไปถกไปเถียงกัน ให้รู้ชั้นที่ใจนี้จะไม่ถามใครเลย พระพุทธเจ้าตรัสรู้อย่างไรจะรู้ชั้นทันทีทันใดเลย เหนอ พระพุทธเจ้าตรัสรู้อย่างนี้ละหรือ ๆ ถามท่านหาอะไร ความรู้ ความวิเศษวิโส ความหลุดพ้นเป็นอันเดียวกันกับพระพุทธเจ้าทั้งหลายทุก ๆ พระองค์ กับผู้ที่บริสุทธิ์แล้ว เป็นสาวกก็ตาม ถึงขั้นบริสุทธิ์แล้วไม่ได้ถามกัน

นี่ละธรรมให้ถึงขั้น สนฺทิฎฐิโก สุตยอตแล้ว ไม่ต้องมีใครถามใครอีกเลย ที่บริสุทธิ์แล้วยังจะให้คนอื่นมายืนยันรับรอง เช่น บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์เรียบร้อยแล้วยังต้องให้พระพุทธเจ้ามารับรอง ไม่มีในคัมภีร์ ไม่มีในความจริง คัมภีร์ก็ไม่มี ความจริงก็ไม่มี ความจริงมีแต่ สนฺทิฎฐิโก ผู้บรรลุธรรมรู้ด้วยตัวเอง ๆ โดยลำดับ ๆ จนกระทั่ง สนฺทิฎฐิโก สุตยอต คือหลุดพ้นแล้วก็รู้ตัวเอง ไม่จำเป็นต้องไปทูลถามพระพุทธเจ้า นี่ละธรรมเป็นธรรมชั้นเอก

ไม่มีใครเกินพระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรมแล้วมาสอนโลก ว่าผิดเพี้ยนไปไม่มี ตรงเป้ง ๆ ตลอด คงเส้นคงวาหนาแน่น จึงเรียกว่า สุวากุขาโต ภควตา ธมฺโม พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว ตรัสไว้ชอบแล้ว ให้พากันปฏิบัติตามสายทางเดินที่ตรัสไว้ชอบแล้วนี้เกิด มรรคผลนิพพานจะเป็นของท่านทั้งหลาย จะเป็นผู้ตกตวงมาเป็นสมบัติของตนแต่ผู้เดียว แต่ผู้ที่ฝ่าฝืนคำสอนพระพุทธเจ้านั้นคือผู้ป็นลงนรกอเวจี ว่า

บาปไม่มี ผู้ว่าบาปไม่มีผู้ที่จะสร้างความล่มจมให้แก่ตัวเอง ยังเหลือแต่ลมหายใจฟอด ๆ พอตายแล้วไม่ต้องบอก ยมบาลลากคอไปเลย ถ้ามีหางลากหางไปเลย มีคอลากคอ มีแขนลากแขน ลากไปหมด ลงนรกอเวจี ไม่มีคำว่าอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ในนรกอเวจีไม่มี มีอยู่กับตัวเองที่สร้างไว้แล้วโดยสมบูรณ์ กรรมอันนี้ก็ไปโดยสมบูรณ์ ลงนรกอเวจีภูมิใด ๆ ว่าบาปไม่มี บุญไม่มี นรก สวรรค์ ไม่มี ว่าเท่าไรก็มีแต่ลมปากที่หายใจฟอด ๆ ตายแล้วลมปากหมดอำนาจนะ กรรมต่างหากเป็นธรรมชาติที่มีอำนาจมาก บังคับสัตว์ทั้งหลาย กรรมอันนั้นมีอยู่กับใคร อยู่กับผู้ทำ ใครทำดีได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว ท่านว่า กम्मสฺสโกมฺหิ กम्मทายาโท กรรมเป็นของของตนทุกคน จะแบ่งสั่นปันส่วนให้ผู้ใดไม่ได้ กรรมเป็นแดนเกิด กรรมเป็นผู้พาให้เกิดให้ตาย ให้ดีให้ชั่ว ใครทำบาปทำกรรมทำบุญทำอะไรเป็นของผู้นั้นโดยสิ้นเชิง ไม่เป็นของผู้อื่นผู้ใด

จึงขอให้ท่านทั้งหลายได้ระมัดระวัง กรรมนี้อยู่กับตัวของเราทุกคนผู้ทำ ไม่ทำดีก็ทำชั่ว ไม่ทำชั่วก็ทำดี จากนั้นก็ทำกลาง ๆ ท่านจึงว่า กุศล อกุศล อัพยากตา เป็นสามอย่าง กลาง ๆ ไม่เป็นบาปเป็นบุญ เช่นอย่างเราได้รับประทานไม่เป็นบาป ถ้าไม่โลภมาก ถ้าโลภมาก กินไม่หยุดไม่ถอยท้องก็แตก บาปก็เป็นในคนนั้น เข้าใจ นี้ละธรรมพระพุทธเจ้า ขอให้ท่านทั้งหลายนำไปปฏิบัติ

พุทธศาสนาเป็นศาสนาชั้นเอกแล้ว ยืนยันด้วยภาคปฏิบัติ เพียงเราเรียนในตำรับตำราซึ่งเป็นความถูกต้องก็จริง แต่ยังไม่ถนัดชัดเจนยิ่งกว่าเราเรียนมาแล้วนำตำรับตำรามาเป็นแบบแปลนแผนผัง กางแบบแปลนแผนผังแล้วปฏิบัติตามตำรับตำราที่ท่านสอน จนเป็นผลปรากฏขึ้นมาแต่ต้น เช่น สมถธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม วิมุตติธรรม วิมุตติหลุดพ้นจากการปฏิบัตินี้ทั้งนั้น เพียงเราเรียนมาเฉย ๆ เป็นความจำได้ ๆ แบบแปลนแผนผัง เรียนเท่าไรก็ละกิเลสไม่ได้ เรียนมากเรียนน้อยก็เรียนเพื่อเป็นแบบแปลนแผนผังไปปฏิบัติ เพื่อเอาผลจากการปฏิบัตินี้ต่างหาก เป็นปฏิเวธขึ้นมา ๆ คือความรู้แจ้งแทงทะลุ

เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนว่าปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติคือแบบแปลนแผนผัง ให้จดจำแบบแปลนแผนผังแล้วมาปฏิบัติ เช่น ปลุกบ้านปลุกเรือน แปลนเขามิแล้วปลุกบ้านปลุกเรือน เอาแปลนนั้นมากางแล้วปลุกบ้านปลุกเรือน จะเอากี่ห้องกี่ทับกว้างแคบขนาดไหน เอ้า สร้างขึ้นมาตามแปลน สำเร็จตามแปลนขึ้นมาโดยลำดับ จนเป็นตึกราม บ้านช่องโดยสมบูรณ์แบบ อันนี้ก็เหมือนกัน เรียนมาแล้วปริยัติ เอ้า ปริยัติเรียนมาจดจำ จากนั้นปฏิบัติ ปฏิบัติจิตมั่นเป็นยังงี้ มั่นไม่มีความสงบรุ่มเย็น ว้าวุ่นขุ่นมัวทั้ง ๆ ที่เรียนมามากจนคัมภีร์จะแตก กิเลสตัวเดียวไม่ถลอกปอกเปิก เป็นเพราะเหตุไร

เป็นเพราะเหตุว่า เอาคัมภีร์มาจากงไลกิเลส กิเลสไม่ออก ต้องเอาภาคปฏิบัติมา  
 ทาง ไลกิเลสออก ๆ ออกจนหมดโดยสิ้นเชิง เป็นปฏิเวธคือความรู้แจ้งเป็นลำดับลำดับ  
 จนกระทั่งรู้แจ้งแทงทะลุไปหมด นี้เรียกว่าศาสนาสมบูรณแบบ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ  
 ถ้าขาดนี้แล้วศาสนาขาดบาทขาดตาตั้ง ไม่เต็มบาทเต็มตั้งละ ให้เอาปริยัติมากางแล้ว  
 ปฏิบัติตัวเอง ปฏิบัติตัวเองแล้วก็ เป็นปฏิเวธ ผลก็ได้ขึ้นมาเป็นลำดับจนเป็นปฏิเวธโดย  
 สมบูรณ์ขึ้นมา นี้ธรรมะคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ให้พากันนำไปปฏิบัติ

อย่าเชื่อใครยิ่งกว่าเชื่อพระพุทธเจ้า นอกนั้นเป็นคนมีกิเลสทั้งหมด ดันเดาเกา  
 หมัดไปได้ทั้งเขาทั้งเรา ผิดถูกตีชั่วเกาตะไปเลย ยิ่งกว่าหมาขี้เรื้อน หมาขี้เรื้อนเขาเกา  
 เฉพาะที่คัน ๆ ไอ้มนุษย์มันหาหนาบหนาดด้วยกิเลสตัณหามันเกาตะไปเลยนะ มันเหยียบ  
 หัวพระพุทธเจ้าไปเลย พระพุทธเจ้าว่าบาปมี มันบอกไม่มี นรกมี สวรรค์มี พรหมโลก  
 นิพพานมี มันบอกว่าไม่มี ๆ เหยียบหัวพระพุทธเจ้าไปหมด คือเหยียบหัวตัวเองให้  
 แหกเหลวนั่นเอง ทั้ง ๆ ที่มีชีวิตอยู่ก็เหลือแต่ลมหายใจ พอลมหายใจขาดสะบั้นแล้ว  
 ตูมลงในนรก ไหนนรกมีหรือไม่มี โดนแล้ว นรกมีหรือไม่มีโดนแล้ว นั่นเห็นไหมละ

พระพุทธเจ้าบอกไว้แล้วด้วยความชอบธรรม คือสวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบ  
 แล้ว มันฝืนมันแก่งกว่าศาสดา เหยียบหัวศาสดาลงไปก็จมลงนรกได้ ผู้เหยียบหัวศาสดา  
 มีแต่ผู้ลงนรกอเวจีทั้งนั้น ผู้ประคับประคองเดินตามรอยศาสดาที่สอนไว้ นี้ คือผู้จะไป  
 สวรรค์ นิพพาน โดยสมบูรณ์ทั่วกัน พากันจำเอาทุกท่านทุกคน

วันนี้เป็นวันมงคลของพี่น้องทั้งหลาย เรามาหวังบุญหวังกุศลนี้เต็มศาลา นอก  
 ศาลานี้แล้วยังมีอีกเต็มไปหมด จึงเรียกว่าเป็นมหามงคล บรรดาพระเจ้าพระสงฆ์ที่มา  
 ในวันนี้ก็มาเพื่อความเป็นมงคล ขอให้ยึดหลักธรรมที่สอนไว้โดยถูกต้องไปปฏิบัติตน  
 เพื่อทรงมรรคทรงผล มรรคผลนิพพานไม่ได้อยู่ในคัมภีร์ นั้นเป็นชื่อมรรคผลนิพพาน  
 มรรคผลนิพพานแท้อยู่ที่หัวใจเราผู้สร้างบาปสร้างบุญนี้เอง แล้วนรกอเวจีก็อยู่ที่หัวใจ  
 เราผู้สร้างบาปสร้างบุญ

ขอให้สร้างความดีให้ดี มรรคผลนิพพานจะเบิกกว้าง ๆ ขึ้นกับใจของเราแล้วถึง  
 ได้ พระพุทธเจ้าท่านเอาสะพานพาดเอาไว้ คือคำสอน สอนไว้แล้วโดยถูกต้อง เรียกว่า  
 สวากขาตธรรม ให้ดำเนินตามนี้อย่าฝ้ออย่าฝืน ถ้าใครไม่ยอมจมลงในนรกทั้งเป็นให้  
 ตั้งใจปฏิบัติตามธรรมของพระพุทธเจ้า เพราะคำพูดของคนในโลกนี้ไม่มีคำพูดใดที่จะ  
 แน่นอน ยิ่งกว่าคำพูดของศาสดาองค์เอก ศาสดาองค์เอกตรัสออกมาอะไรเป็น  
 สวากขาตธรรม ๆ ตรัสไว้ชอบแล้ว ๆ ทั้งนั้นเลย พวกเราพูดออกมาคำใดหลอกลวงต้ม  
 ตุ่น ไปได้ทุกแห่งทุกมุม

ยกตัวอย่างเช่นพวกที่มีครอบครัว ก็มันมีครอบครัวเราก็ต้องพูดเรื่องครอบครัว ไปบ้างละซี มีครอบครัว ผัวตัวแสบเวลาไปเที่ยวเตร็ดเตร่เร่ร่อนแล้วไปติดผู้หญิง วิ่งตามผู้หญิงไป ทางเมียเดือดร้อนอยู่ทางบ้านทางเรือน แล้วเวลาเขามาถาม พ่อบ้านไปไหนล่ะ นายนั้นไปไหนล่ะ นายบ้าผู้หญิงไปไหนล่ะ ไม่ทราบ หายไปได้หลายวันแล้ว มันติดผู้หญิง นี่ละบ้าผู้หญิงบ้ากิเลส ทำครอบครัวให้แตกแหลกเหลวไปหมด นี่ละคนเลยชอบเขตไม่ฟังเสียงพระพุทธรเจ้า กามesu มิจฉาจาร เป็นชอบเขตอันหนาแน่นมั่นคง มันไม่ยอมอยู่ในหลักศีลหลักธรรม มันป็นศีล กามesu มิจฉาจาร คือเหยียบหัวพระพุทธรเจ้าไป เห็นผู้หญิงว่าเป็นของดิบของดี มันเอาฟินเอาไฟเผาหัวอกเมียมันอยู่ในบ้านไม่รู้ตัว นี่ละพวกสัตว์นรกทั้งเป็น พวกกันดูเอา

มีไหมที่มาฟังเทศน์ฟังธรรมอยู่นี้ ผัวจองทอง เมียจองทอง มีไหม ให้ปราบความจองทองของตัวเอง เรื่องราคะตัณหาอยู่กับทุกคน แม้แต่สัตว์เขาก็มี คนเราแท้ๆ เป็นผู้มีศีลมีธรรม มียาแก้ มีเครื่องปราบ ทำไมไม่เอามาปราบสิ่งเสียดัจจุไรที่มันพาคึกพาคะนองให้เป็นบ้ากันทั้งครอบครัว เอาไฟเผากันอยู่นี้ ไม่เอามาปราบมันบ้าง ต้องเอาศีลเอาธรรมปราบ อันอื่นปราบไม่ได้ละ ต้องเอาศีลเอาธรรมมาปราบมันแล้วจะสงบร่มเย็น ผัวก็เย็น เมียก็เย็น ผัวเมียไว้ใจกันได้ ถึงไหนถึงกัน ทุกข์ก็ยอมรับว่าทุกข์ แต่หัวใจที่ฝักเป็นฝักตายต่อกันนี้ไม่ทุกข์ เพราะมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกัน เป็นเหมือนอวัยวะเดียวกัน ไปที่ไหนเป็นสุขๆ

เศรษฐีมหาเศรษฐีมีเงินเป็นล้านๆ จมลงได้เพราะความลืมหืมตัวมีมากนะ เรื่องเหล่านี้ในตำราท่านแสดงไว้มาก เศรษฐีมีเงินมากลืมหืมตัวไปจ้างผู้ย่ำผู้หญิงลูกหลานใครก็ตามเอามาบำรุงบำเรอ ก่อไฟก่อกองไฟเผาให้เขาเดือดร้อนไปทุกครอบครัว เรือน เกิดพินเกิดไฟเผาไปหมดเพราะความลืมหืมตัวของเศรษฐีนั้นแหละ ครั้นตายลงไปแล้วไปจมอยู่ในนรก นั้นเห็นไหมล่ะ เงินนั้นละพาเจ้าของให้จมเพราะลืมหืมตัว ผู้มีเงินด้วยความมีศีลธรรมไม่ลืมหืมตัว มีมากเท่าไรก็เก็บไว้เพื่อผลประโยชน์ ที่ควรจ่ายไปก็จ่ายไปเพื่อผลประโยชน์ นี่เรียกว่าผู้มีธรรมไม่เสียตัว พวกกันจตจำเอา

มีห้ามีสิบแบ่งสันปันส่วนไว้ด้วยดี อันนี้แบ่งไว้สำหรับครอบครัว อันนี้แบ่งไว้สำหรับความจำเป็นเวลาเจ็บไข้ได้ป่วย และความจำเป็นอย่างอื่นอย่างนั้นอย่างนี้ แยกไว้ให้ดี อันนี้แบ่งไว้สำหรับทำบุญให้ทาน เพื่อเป็นผลประโยชน์อันใหญ่หลวงต่อจิตใจของเรา เวลาตายไปแล้วจะได้อาศัยบุญกุศลที่เราบริจาคทานนี้ละมาเป็นผู้ฟังเป็นฟังตาย ยกเราไปสวรรค์นิพพานได้เพราะบุญกุศลนี้ สมบัติเหล่านั้นที่ทิ้งไว้เฉยๆ ก็เป็นเศษกระดาษ เศษเงินเศษทอง เศษแร่ธาตุต่างๆ ไม่เกิดประโยชน์อะไร นำมาทำ

ประโยชน์ก็เป็นประโยชน์แก่เรา นี่ให้คิดกันอย่างนั้นนะ

อย่าสรุ่ยสร่ายลืมนื้อลืมตัว ผิดประเพณีของชาวพุทธเรา ให้รู้จักความพอดีพอ ดีทุกสิ่งทุกอย่าง การปฏิบัติตนเองเรามีศีลมีธรรม อย่าให้ศีลธรรมผ่านไปได้ มีตั้งแต่ กิเลสเต็มหัวใจเป็นไฟเผาตัวนะ ถ้ามีศีลธรรมเต็มหัวใจอยู่ไหนสบายหมดนั่นแหละ สบาย ยกตัวอย่างเช่นพระท่านปฏิบัติเพื่ออรรถเพื่อธรรมจริงๆ แล้ว การอยู่การกินใช้ สอยท่านไม่เป็นกังวล อยู่ไหนอยู่ได้ทั้งนั้น นอนไหนนอนได้ ล้มที่ไหนหลับไป ตื่นขึ้นมา ภาวนาเรื่อยไป ละกิเลสเรื่อยไป ๆ จนกิเลสมันเสื่อมลงไปแล้วท่านแสนสบาย อยู่ใน กระต๊อบก็สบาย อยู่ร่มไม้ก็สบาย อยู่ในถ้ำเงี้ยวผาที่ไหนตายได้สบาย เพราะสบายอยู่ที่จิตใจ ไม่ได้สบายอยู่ที่หอปราสาทราชมณเทียร ทั้ง ๆ ที่ตัวเองเป็นไฟเผาอกนี้ ไปอยู่หอ ปราสาทไหนก็มีแต่หอปราสาท แต่ตัวเองเป็นไฟเผาหัวอกมันดีแล้วหรือ

ให้เอาธรรมเข้ามาชโลมใจเรา หล่อเลี้ยงจิตใจ มีความสงบร่มเย็น อยู่ไหนสบาย ตายก็ตายง่ายผู้มีธรรมในใจ ยิ่งผู้มีธรรมเต็มหัวใจแล้วตายง่ายที่สุด ไม่ยากอะไรเลย ชุก หัวลงร่มไม้ร่มไหนตายได้สบาย อยู่ในถ้ำเงี้ยวผาที่ไหนตายได้สบาย ๆ ผู้มีธรรมในใจไม่ มีความกังวล แต่ผู้มีกิเลสเต็มหัวใจยังไม่ตายก็กลัวตาย ๆ อย่างพระผีบ้าตะกั๊นมาขอพร ให้อายุยั่งยืน ๆ มันยั่งยืนไปที่ไหน โลกเขาโลกตายทั้งนั้นจะให้ยั่งยืนไปไหน มันบ้าพระ อย่างนี้นะ เข้าใจไหม ก็เรื่องมันจะตายอยู่แล้วด้วยกัน อยู่กับลมหายใจ ลมหายใจหมด เมื่อไรตัวผู้มาอาราธนามันก็ตายเหมือนกันนั่นแหละ อย่าว่าแต่ผู้รับอาราธนา เราจึงไม่ รับ รับอาราธนาโมฆะ อาราธนาขวางโลก เรารับไม่ได้ ธรรมไม่ใช่ธรรมขวางโลก กิเลส ต่างหากขวางโลก พวกมันจดจำไปพิจารณาตัวเองซิ

การแนะนำสั่งสอนก็เพื่อความดีเป็นอรรถเป็นธรรม ขอให้ทุก ๆ ท่านที่มาทั้งใกล้ ทั้งไกล วันนี้นำเสาะแสวงหาบุญหากุศลจากครูจากอาจารย์ ได้ยินได้ฟังเสียงอรรถเสียง ธรรมแล้วก็ชุ่มเย็นภายในจิตใจ นำไปประกอบหน้าที่การงานทางโลกก็สงบร่มเย็น ทาง ธรรมก็ยิ่งชุ่มเย็นภายในใจ ตายแล้วเป็นสุข ๆ ขอให้ท่านทั้งหลายจำนี้ไว้ให้ดี

วันนี้เป็นโอกาสอันดีจึงได้ให้โอวาทสั่งสอนท่านทั้งหลาย ทั้งพระเจ้าพระสงฆ์ ตลอดจนประชาชน ให้ได้นำธรรมที่เลิศเลอนี้ออกไปปฏิบัติต่อตัวเอง แล้วจะเป็นมงคลขึ้นมาในตัวเองทั่วหน้ากัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะมีมากขนาดไหนก็ไม่เกิดประโยชน์ เป็นเศษ มนุษย์อยู่เท่านั้นเอง ถ้าทำมนุษย์ให้มีคุณค่ามีราคา ต้องรู้จักดีจักชั่ว ต้องคัดเลือกสิ่งดี สิ่งชั่วออกจากตัว สิ่งดีนำเข้ามา สิ่งชั่วปัดออกไป ตามคำสอนของพระพุทธเจ้านี้ก็จะ เป็นมงคลแก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกัน การเทศนาว่าการมากไป ๆ ชาติขันธ์มันก็ไม่อำนวย มันคอยที่จะหลุดล้วย ๆ คอยที่จะพัง ดีไม่ดีเครื่องรถวิ่งไป ๆ เครื่องมันก็จะ

หยุด ทั้ง ๆ ที่เจ้าของเหยียบคันเร่งอยู่ เครื่องมันหยุดแล้วเหยียบจนฝ่าเท้าขาดมันก็ไม่ไปละ อันนี้ก็เหมือนกัน ธาตุชั้น์เหยียบมันไป ๆ สุดท้ายฝ่าเท้าก็จะขาด

เพราะฉะนั้นการแสดงธรรมวันนี้ก็เห็นว่าสมควรแก่เวลาแล้ว จึงขอฝากธรรมะไว้กับบรรดาพี่น้องลูกหลานทั้งหลาย ทั้งฝ่ายพระและฝ่ายฆราวาส ธรรมที่นำมาสอนพี่น้องทั้งหลายนี้เป็นธรรมที่เป็นมงคล ถอดออกมาจากจิตใจทุกอย่างที่มาพูดวันนี้ ที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง เช่น สังฆาฯ ปาราชิก ไม่มีในพระอรหันต์ นี่ก็ไม่มีใครพูด เราพูดได้อย่างเต็มปากของเรา เต็มหัวใจของเรา ทุกอย่างออกมาจากนี้ จึงไม่มีความสงสัยว่าจะผิดไป ส่วนใดที่ยอมรับในทางสมมุติก็ยอมรับ ส่วนใดที่พ้นจากสมมุติไปแล้วก็บอกว่าพ้น เช่นจิตที่บริสุทธิ์แล้วหมด ขึ้นชื่อว่าสมมุติโดยประการทั้งปวงเข้าไม่ถึงเลย เป็นอฐานะ ให้เป็นอย่างอื่นอย่างใดไปไม่ได้แล้ว ส่วนที่เป็นสมมุติยังมีความดีความชั่ว ความรับผิดชอบติดตัวกันอยู่ ก็ปฏิบัติให้เป็นความสวยงามที่สังคมยอมรับทั้งฝ่ายพระและฝ่ายฆราวาส โลกก็มีความสงบร่มเย็นและงามตาไปด้วยกัน มองดูพระก็งามตา มองดูฆราวาสก็งามตาเพราะการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อสังคมที่ยอมรับกัน

การแสดงธรรมวันนี้ก็เห็นว่าสมควรแก่ธาตุแก่ชั้น์ แก่เวลา ขอความสวัสดีจงมีแก่บรรดาพี่น้องลูกหลานทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

[www.luangta.com](http://www.luangta.com) หรือ [www.luangta.or.th](http://www.luangta.or.th)

และรับฟังจากสถานีวิทยุสวนแสงธรรม กรุงเทพฯ และสถานีวิทยุอุดร

FM 103.25 MHz